

โครงการ Café Amazon for Chance
การแก้ไขปัญหาลังคมผู้สูงวัย ความเท่าเทียม และการไม่เป็นภาระสังคม

จัดทำโดย

นาย นิสิต พงษ์วุฒิประพันธ์
เลขประจำตัว ๖๗๑๒๑๙

รายงานนี้เป็นส่วนหนึ่งของโครงการอบรมหลักสูตร
“หลักนิติธรรมเพื่อประชาธิปไตย” (นธป.) รุ่นที่ ๑๒

ลิขสิทธิ์ของสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ

คำนำ

รายงานฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อศึกษาความสำคัญและการดำเนินโครงการ "Café Amazon for Chance" ซึ่งเป็นโครงการที่มุ่งเน้นการสร้างโอกาสการทำงานให้กับผู้สูงวัยและกลุ่มผู้ด้อยโอกาสทางสังคม โครงการนี้เป็นตัวอย่างที่ดีในการผสมผสานการทำธุรกิจและการพัฒนาสังคมอย่างยั่งยืน โดยรายงานนี้จะครอบคลุมถึงประเด็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการแก้ปัญหาสังคมผู้สูงวัย วัตถุประสงค์ของโครงการ ผลการดำเนินงาน แผนการขยายโครงการ และข้อเสนอแนะในการพัฒนาโครงการให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

สารบัญ

บทนำ.....	๓
๑. ที่มาและความสำคัญ.....	๔
๒. วัตถุประสงค์ของโครงการ.....	๖
๓. แผนขยายโครงการ.....	๗
๔. ผลการดำเนินงานโครงการ.....	๘
๕. ปัญหาและอุปสรรคที่พบ.....	๙
๖. ข้อเสนอแนะ.....	๑๐
บทสรุป.....	๑๑
บรรณานุกรม.....	๑๒

บทนำ

สังคมผู้สูงวัยเป็นหนึ่งในความท้าทายที่สำคัญของหลายประเทศ รวมถึงประเทศไทย การเข้าสู่สังคมผู้สูงวัยอย่างสมบูรณ์เกิดขึ้นจากโครงสร้างประชากรที่มีผู้สูงวัยเพิ่มขึ้น ขณะที่ประชากรในวัยทำงานลดลงอย่างรวดเร็ว จากข้อมูลสำมะโนประชากรและเคหะของสำนักงานสถิติแห่งชาติ คาดการณ์ว่าในปี พ.ศ. ๒๕๘๓ ประเทศไทยจะมีประชากรที่มีอายุ ๖๐ ปีขึ้นไปมากถึง ๒๐.๕ ล้านคน หรือประมาณ ๓๒% ของประชากรทั้งหมด^๑ การเพิ่มขึ้นของผู้สูงวัยนี้ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจและสังคมในหลายด้าน ไม่ว่าจะเป็นการลดลงของจำนวนแรงงาน ผลผลิตทางเศรษฐกิจที่ลดลง ตลอดจนค่าใช้จ่ายในการดูแลสุขภาพและสวัสดิการผู้สูงอายุที่เพิ่มสูงขึ้น^๒

การลดภาระของรัฐและครอบครัวผ่านการสร้างโอกาสในการทำงานให้ผู้สูงวัยและกลุ่มผู้ด้อยโอกาส ถือเป็นแนวทางที่เหมาะสมในการแก้ปัญหาสังคมสูงวัย โครงการ Café Amazon for Chance ได้รับการพัฒนาขึ้นเพื่อสนับสนุนการจ้างงานผู้สูงวัยและผู้ด้อยโอกาส โดยมุ่งเน้นการฝึกฝนทักษะการทำงานในร้านกาแฟ เพื่อให้พวกเขาสามารถเลี้ยงชีพได้อย่างยั่งยืน

¹ สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2565). การสำรวจประชากรสูงอายุในประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานสถิติแห่งชาติ.

² กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (2565). *สังคมผู้สูงอายุและผลกระทบต่อเศรษฐกิจ*. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์.

๑. ที่มาและความสำคัญ

โครงการ Café Amazon for Chance เป็นหนึ่งในตัวอย่างของการผสมผสานแนวคิดทางธุรกิจและการพัฒนาสังคมที่ได้รับความสนใจจากผู้เชี่ยวชาญและนักวิชาการในหลายด้าน วรรณกรรมและงานวิจัยต่าง ๆ ได้กล่าวถึงความสำคัญของการดำเนินธุรกิจที่ยั่งยืนและมีความรับผิดชอบต่อสังคม โดยเฉพาะในบริบทของการส่งเสริมการจ้างงานให้กับผู้ด้อยโอกาส ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางของโครงการนี้

- โมเดลธุรกิจเพื่อสังคม (Social Enterprise Model) : วรรณกรรมเกี่ยวกับโมเดลธุรกิจเพื่อสังคม (Social Enterprise) มักกล่าวถึงความสำคัญของการสร้างผลกระทบเชิงบวกให้กับสังคมผ่านการดำเนินธุรกิจ โดยเฉพาะการส่งเสริมความเท่าเทียมทางเศรษฐกิจและสังคม³ เช่นเดียวกับโครงการ Café Amazon for Chance ที่มุ่งเน้นการฝึกอบรมและจ้างงานกลุ่มผู้ด้อยโอกาส เช่น ผู้พิการและผู้สูงอายุ โครงการนี้ได้รับการยอมรับว่าเป็นโมเดลที่สามารถนำไปใช้ได้จริงในบริบทที่หลากหลาย
- การจ้างงานที่เท่าเทียมและการลดความเหลื่อมล้ำ (Inclusive Employment and Reducing Inequality) : การศึกษาหลายฉบับได้ชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการจ้างงานที่เท่าเทียมในสังคมที่มีความหลากหลาย เช่น การสร้างโอกาสให้กับผู้ด้อยโอกาสทางสังคม การลดความเหลื่อมล้ำผ่านการสร้างงานที่ยั่งยืน⁴ โครงการ Café Amazon for Chance เป็นตัวอย่างที่ดีของแนวทางนี้ โดยเน้นการฝึกอบรมทักษะที่มีคุณภาพให้กับผู้พิการและผู้ที่มีความทุพพลภาพ
- ความสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals) : โครงการ Café Amazon for Chance ยังได้รับการยกย่องว่าเป็นโครงการที่สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) โดยเฉพาะในเรื่องของการส่งเสริมการจ้างงานที่เท่าเทียมและการลดความเหลื่อมล้ำ การศึกษาหลายฉบับได้แสดงให้เห็นว่าการดำเนินธุรกิจที่

³ สำนักพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (2565). การพัฒนาโมเดลธุรกิจเพื่อสังคมในประเทศไทย: แนวทางและความท้าทาย. กรุงเทพมหานคร: สำนักพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์.

⁴ สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (2566). การจ้างงานที่เท่าเทียมในสังคมไทย: แนวทางและผลกระทบ. กรุงเทพมหานคร: สำนักพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์.

คำนึงถึงสังคมและสิ่งแวดล้อมสามารถสร้างความยั่งยืนในระยะยาวได้^๕ ซึ่งเป็นเป้าหมายหลัก
ของโครงการนี้

⁵ สำนักงานสหประชาชาติ. (2566). เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) ในประเทศไทย: รายงานสถานการณ์ดำเนินงาน. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานสหประชาชาติ.

๒. วัตถุประสงค์ของโครงการ

โครงการ Café Amazon for Chance ถูกจัดตั้งขึ้นในปี ๒๕๖๑ โดยบริษัท ปตท. น้ำมันและการค้าปลีก จำกัด (มหาชน) หรือ PTTOR เพื่อเป็นโมเดลธุรกิจเพื่อสังคมที่มุ่งเน้นการสร้าง ความเท่าเทียมทางสังคม ผ่านการจ้างงานและการฝึกอบรมกลุ่มผู้ด้อยโอกาส อาทิ ผู้สูงอายุ ผู้พิการ ทหารผ่านศึก และผู้ที่มีความยากลำบากในการเรียนรู้ วัตถุประสงค์หลักของโครงการคือ

- **สร้างงานและรายได้ให้กับผู้ด้อยโอกาส** : กลุ่มเป้าหมายหลักของโครงการคือผู้สูงอายุ ผู้พิการทางร่างกายและการได้ยิน ทหารผ่านศึก และกลุ่มผู้ที่ไร้ที่พึ่ง โครงการนี้มุ่งเน้นการสร้างโอกาสให้กลุ่มเหล่านี้ได้มีอาชีพและมีรายได้ที่มั่นคง ซึ่งช่วยลดการพึ่งพาผู้อื่นและลดภาระสังคม
- **ส่งเสริมการพัฒนาทักษะ** : โดยการฝึกฝนทักษะในการเป็นบาร์ิสต้าที่มีมาตรฐานตามแบรนด์ Café Amazon ผู้สูงอายุและผู้ด้อยโอกาสจะสามารถพัฒนาทักษะด้านการทำงานและบริการ เพื่อให้พวกเขามีความพร้อมในการประกอบอาชีพและสามารถเลี้ยงดูตัวเองและครอบครัวได้
- **สร้างความตระหนักในสังคม** : การสนับสนุนการจ้างงานกลุ่มผู้ด้อยโอกาสไม่เพียงแต่ช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตของพวกเขาเท่านั้น แต่ยังช่วยสร้างความตระหนักในสังคมเกี่ยวกับความสำคัญของการให้โอกาสและการทำธุรกิจอย่างมีความรับผิดชอบต่อสังคม

๓. แผนขยายโครงการ

แผนการขยายโครงการ Café Amazon for Chance เป็นอีกหนึ่งกลยุทธ์ที่สำคัญในการเพิ่มขีดความสามารถในการจ้างงานและสร้างคุณค่าทางสังคม โครงการมีเป้าหมายในการเพิ่มจำนวนสาขาให้ครอบคลุมพื้นที่ทั่วประเทศมากขึ้น และยังมีแผนขยายไปยังต่างประเทศด้วย เพื่อรองรับการจ้างงานผู้ด้อยโอกาสในภูมิภาคอื่น ๆ

ปัจจุบัน (มิถุนายน ๒๕๖๗) มีร้าน Café Amazon for Chance อยู่ทั้งสิ้นจำนวน ๓๒๕ สาขา โดยโครงการตั้งเป้าเปิดสาขาใหม่ ๒๕ สาขาในปี พ.ศ.๒๕๖๗ ซึ่งจะทำให้โครงการมีสาขารวมทั้งสิ้น ๓๕๐ สาขาทั่วประเทศและต่างประเทศ นอกจากนี้โครงการยังมีแผนขยายไปยังประเทศกัมพูชา โดยเริ่มจากการเปิดสาขาในกรุงพนมเปญ ซึ่งให้บริการโดยบริษัทผู้พิการทางการไต้หวัน

๔. ผลการดำเนินงานโครงการ

ผลการดำเนินงานของโครงการตั้งแต่ปี พ.ศ.๒๕๖๑ จนถึงปัจจุบัน แสดงให้เห็นถึงความสำเร็จในการสร้างโอกาสให้กับผู้ด้อยโอกาส โดยมีการจ้างงานผู้ด้อยโอกาสทางสังคมทั้งหมด ๓๐๑ ตำแหน่ง ซึ่งครอบคลุมทั้งผู้สูงอายุ ผู้พิการทางการได้ยิน ผู้พิการทางร่างกาย และทหารผ่านศึก

จากการขยายตัวไปยังประเทศกัมพูชา โครงการได้รับการตอบรับอย่างดีจากลูกค้าในพื้นที่ โดยเฉพาะร้านที่ดำเนินการโดยผู้พิการทางการได้ยิน ซึ่งส่งเสริมให้เกิดประสบการณ์ที่ดีในการสื่อสารโดยไม่ใช้คำพูด การขยายตัวนี้แสดงให้เห็นถึงความสามารถของโครงการในการนำไปใช้ในประเทศอื่นๆ ในอนาคต

นอกจากนี้ โครงการยังได้รับรางวัลจากคณะกรรมการพัฒนาสังคมและกิจการเด็ก เยาวชนสตรี ผู้สูงอายุ และผู้ด้อยโอกาส ในฐานะองค์กรที่ทำคุณประโยชน์เพื่อสังคม นอกจากนี้ โครงการยังคงได้รับความสนใจจากหน่วยงานต่าง ๆ และได้รับการเชิญเข้าร่วมงานสัมมนาวิชาการระดับชาติด้านคนพิการ เพื่อบรรยายเกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของคนด้อยโอกาส

๕. ปัญหาและอุปสรรคที่พบ

แม้ว่าโครงการ Café Amazon for Chance จะประสบความสำเร็จในการดำเนินงาน แต่ก็ยังมีปัญหาและอุปสรรคที่ต้องเผชิญ:

- ปัญหาด้านการสื่อสาร : พนักงานผู้พิการทางการได้ยินมักมีความยากลำบากในการสื่อสารกับพนักงานปกติและลูกค้า ทำให้ต้องมีการฝึกอบรมและปรับตัวในที่ทำงาน
- ข้อจำกัดด้านสุขภาพ : ผู้สูงอายุที่เข้าร่วมโครงการมีปัญหาด้านสุขภาพ เช่น ความจำเสื่อม และข้อจำกัดด้านร่างกาย ส่งผลให้ประสิทธิภาพในการทำงานลดลงในบางกรณี
- ความไม่เข้าใจในการทำงานร่วมกัน : พนักงานทั่วไปบางครั้งไม่เข้าใจในข้อจำกัดของผู้ด้อยโอกาส ทำให้เกิดความไม่ราบรื่นในการทำงานร่วมกัน ซึ่งจำเป็นต้องมีการสร้างวัฒนธรรมการทำงานที่เน้นความร่วมมือและความเท่าเทียม

๖. ข้อเสนอแนะ

เพื่อให้โครงการ Café Amazon for Chance สามารถดำเนินงานได้อย่างยั่งยืนและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ข้อเสนอแนะที่ควรพิจารณาคือ

- เพิ่มการฝึกอบรมด้านการสื่อสาร : ควรมีการฝึกอบรมพนักงานให้มีความเข้าใจและสามารถสื่อสารกับผู้พิการได้ดีขึ้น เช่น การสอนภาษามือและการใช้เทคโนโลยีช่วยในการสื่อสาร
- สนับสนุนการพัฒนาทักษะผู้สูงอายุ : ควรมีการฝึกอบรมและพัฒนาทักษะเพิ่มเติมให้กับผู้สูงอายุ เพื่อให้พวกเขาสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและลดข้อจำกัดทางสุขภาพที่อาจเกิดขึ้น
- สร้างวัฒนธรรมองค์กรที่สนับสนุนความเท่าเทียม : ส่งเสริมการสร้างความเข้าใจในที่ทำงานเกี่ยวกับความสำคัญของการจ้างงานผู้ด้อยโอกาส และสร้างสภาพแวดล้อมที่เปิดกว้างและมีความเท่าเทียม

บทสรุป

โครงการ Café Amazon for Chance ไม่เพียงแต่เป็นโมเดลการดำเนินธุรกิจเพื่อสังคมที่ประสบความสำเร็จในประเทศไทยเท่านั้น แต่ยังเป็นแรงผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในระดับภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก ด้วยแผนขยายตัวไปยังประเทศต่าง ๆ โดยมุ่งเน้นการสร้างโอกาสและความเสมอภาคและสนับสนุนการจ้างงานกลุ่มผู้ด้อยโอกาส โครงการนี้ได้ส่งเสริมให้ผู้พิการและผู้สูงอายุสามารถพัฒนาทักษะการทำงานและได้รับโอกาสในการทำงานอย่างเท่าเทียม ซึ่งไม่เพียงแต่ช่วยให้พวกเขามีรายได้และพึ่งพาตนเองได้ แต่ยังเสริมสร้างความมั่นใจและคุณค่าของตนเองในสังคม นอกจากนี้ โครงการยังสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) ของสหประชาชาติ โดยเฉพาะในเรื่องการส่งเสริมการจ้างงานที่เท่าเทียมและการลดความเหลื่อมล้ำในสังคม ซึ่งการดำเนินการเช่นนี้ไม่เพียงเป็นประโยชน์ต่อผู้เข้าร่วมโครงการ แต่ยังส่งผลดีต่อชุมชนและเศรษฐกิจโดยรวม อีกทั้งยังช่วยเสริมสร้างภาพลักษณ์ของธุรกิจที่มีความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม ดังนั้น โครงการ Café Amazon for Chance จึงเป็นตัวอย่างที่ชัดเจนของการผสมผสานธุรกิจและการพัฒนาสังคมอย่างยั่งยืน พร้อมกับสร้างแรงบันดาลใจให้กับองค์กรอื่นๆ ในการดำเนินธุรกิจที่มีความรับผิดชอบต่อสังคมอย่างแท้จริง

บรรณานุกรม

กรมประชาสัมพันธ์. (๒๕๖๖). โครงการส่งเสริมการจ้างงานผู้สูงอายุและผู้ด้อยโอกาส. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์โครงการวิจัย.

สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (๒๕๖๖). การสำรวจสำมะโนประชากรและเคหะ ปี ๒๕๖๖. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานสถิติแห่งชาติ.

สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (๒๕๖๖). แผนพัฒนาสังคมผู้สูงอายุ. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานพัฒนาสังคม.